

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.:
2006/01001
KU/KU2 CHA

Vår ref. 06/00197
Sak/dok.:
Ark.: SKRI 326.10

Dato:
15.05.2006

Høringssvar - forskrift og rettleier til skrivemåten av stedsnavn

Vi viser til brev datert 21.03.2006.

Vedlagt ligger våre høringssvar i form av to notat, ett til forskriftsutkastet og ett til veilederutkastet.

Vi takker for at departementet har ønsket vår vurdering i denne saken, og står gjerne til videre disposisjon.

Kartverket og Navnekonsepttjenesten arbeider videre med forslag til liste over regionale former (punkt 2 b i veilederen).

Med vennlig hilsen

Anne Svanevik
Seksjonsleder Forvaltningsseksjonen

2 vedlegg

STATENS KARTVERK

Notat

Emne: **Hørings svar til forskrift om skrivemåten m.m. av stadnamn**

Til: **Kultur- og kirke departementet**

Fra: **Statens kartverk v/Anne Svanevik**

Dato: **15. mai 2006**

Kopi til: **Navnerådet, navneansvarlige, Navne konsulent tjenestene, Språkrådet, GeoForum**

Hørings svar fra Statens kartverk til utkast til forskrift om skrivemåten m. m. av stadnamn

§ 1 Definisjonar

Avsnitt 1: hva menes med "skriftleg overlevert" om "nedervd lokal uttale"?

Avsnitt 3: "den lokaliteten" bør erstattes av "det namneobjektet", som er definert.

§ 2 Generelle reglar om skrivemåten av stadnamn

Avsnitt 4: Formuleringen "i situasjonar" i andre setning er unødvendig og foreslås tatt ut.

§ 3 Normering av lydleg lånte stadnamn

Avsnitt 1: "Det bør skiljast mellom innarbeidde og ikkje-innarbeidde namneformer": dette skillet er uklart, og regelen blir vanskelig å overholde.

Avsnitt 4: "Når eit lånt namneledd er eit ord som finst i opphavsspråket" endres til: "Når eit lånt namneledd er eit sjølvstendig ord i opphavsspråket" (dersom det er dette som er ment).

§ 4 Særlege reglar om skrivemåten av norske stadnamn

Skillet mellom "hovudform" og "sideform" er i praksis opphevet i rettskrivingen, iallfall i bokmål i forbindelse med rettskrivingen som trådte i kraft 01.07.2005. Vi foreslår "tillaten form" isteden.

Eiere har uttalerett bare for bruksnavn, ikke for andre stedsnavn på eiendommen.

Rekkefølgen i avsnittene er usystematisk og bør endres.

Forslag til ny utforming:

"Ved fastsetjing av skrivemåten skal det veljast ei tillaten form i den målforma som passar best med den nedervde lokale uttalen. Det kan likevel veljast regionale samleformer eller reine dialektformer når særlege grunnar talar for det. Dialektformer som ikkje utan vidare kan setjast i samanheng med kjende ord, skal brukast med varsemnd.

Namn som inneheld allment kjende ord eller namneledd, skal som hovudregel rette seg etter gjeldande rettskriving.

Ved bruksnamn skal det leggjast særleg vekt på det ønsket eigaren har med omsyn til skrivemåte, når den skriftforma han ønskjer ligg innanfor regelverket.”

Setningen

”I samansette namn bør ein bruke den samansetjingsmåten som samsvarer med dialekten.” høyrer til de detaljerte språkreglene og bør flyttes til veilederen.

§ 5 Særlege reglar om skrivemåten av samiske stadnamn

En god del av innholdet i denne paragrafen høyrer til de detaljerte språkreglene og bør flyttes til veilederen. Det gjelder reglene om hvor de forskjellige samiske språka skal brukes, samt hele innholdet under bokstavene a) og b). Veilederen bør ha en klar presisering av i hvilke kommuner de forskjellige samiske språka skal brukes.

§ 6 Særlege reglar om skrivemåten av kvenske og finske stadnamn

En god del av innholdet i denne paragrafen høyrer til de detaljerte språkreglene og bør flyttes til veilederen. ”Følgjande konsonantar kan brukast...” bør endres til: ”Følgjande konsonanteikn kan brukast...” og ”Følgjande vokalar kan brukast...” bør endres til: ”Følgjande vokalteikn kan brukast...”.

Setningene ”Konsonantane p, t, k blir uttala som ustemte, uaspirerte klusilar” og ”Konsonantkombinasjonane nk og ng blir uttala som [ŋk] og [ŋŋ]” har med uttale å gjøre, ikke skrivemåten, og virker malplassert i dette regelverket.

Den siste setningen ”Finske stadnamn på Austlandet tilpassast norske rettskrivingsprinsipp” er unødvendig, da dette forholdet er påpekt i loven. Skal setningen brukes, må det stå *...kan tilpassast...*

§ 8 Bruk av fleirspråklege namn

Avsnitt 3: behold nåværende regler! De er enkle å praktisere og de fungerer tilfredsstillende. Å skulle ta hensyn til den etniske sammensetningen på stedet vil være tilnærmet umulig å håndtere i praksis, f.eks. i kartproduksjons-sammenheng, og vil også kunne skape unødig konflikt. Vi er kjent med at navnekonsulenttjenesten i Nord-Norge i sin høringsuttalelse erkjenner at den etniske sammensetningen kan være problematisk å fastslå, og derfor foreslår å ta inn enda et aspekt i vurderingen her; navnets alder. Dette vil vi også på det sterkeste fraråde. En bør ha i mente at det har vært vanskelig å få gjennomslag for eksisterende regler om bruk av flerspråklige navn, f.eks. i Forsvaret, Vegvesenet og Posten. Dermed bør en unngå å gjøre regelverket mer tungvint enn før. Det vil også være et brudd med hovedmålet for regelverksendringene. Se også argumentasjonen i evalueringsrapporten nederst s. 26.

Kartverket registrerer at vårt forslag til siste ledd i vårt høringssvar av 30.11.2005 ikke er tatt inn. Vi foreslo:

”Der det av praktiske eller tekniske årsaker er vanskeleg å bruke to eller tre namn, skal det norske namnet ikkje vere med dersom det er ei fornorska form av det samiske eller finske namnet, skil seg lite frå det, og ikkje er i vanleg bruk i den norske forma. Ved valet mellom samisk og finsk namn skal det leggjast vekt på kva for eit namn som er opphavleg.”

Vi mener fremdeles at denne regelen bør inn. Etter vår oppfatning er det urimelig å gi fortrinn til et norsk navn som f.eks. bare skiller seg fra det samiske med en bokstav eller et aksenttegn og som klart oppfattes som et samisk navn, f.eks. Skaidi (norsk) framfor Skáidi (samisk).

Kartverket støtter ikke navnekonsulenttjenesten i Nord-Norge i synspunktet på at setningen i siste ledd kan strykes. Dette skal være en unntaksregel, men den må være med. Det er f.eks. ofte praktisk og teknisk vanskelig å få med to og tre navn på samme navneobjekt på kart i små målestokker.

§ 9 Saksbehandling

Avsnitt 3: ”må saka først sendast til” erstattes med ”må det avklarast med”. Formuleringen ”slik at dei kan vurdere” tas ut, slik at første del av setningen blir ”I område med samiske og/eller kvenske stadnamn må det avklarast med namnekonsulentane for samisk og/eller kvensk om saka gjeld parallellnamn, ...”. Begrunnelse: Regelen, slik den nå er formulert, innebærer at samtlige navnesaker fra nordlige Hedmark og nordover må formelt sendes til navnekonsulentene for samisk og/eller kvensk, og at vedtaksorganet må vente på svar fra dem, før saksgangen kan startes opp. Saksbehandlingen må gjøres enklere enn dette. Vårt forslag til ny formulering gir mulighet til å gjøre avklaringen på en enklere måte, f.eks. gjennom e-post eller telefon.

Avsnitt 4: Tillegg mellom første og andre setning: ”Vedtaksorganet må sjå til at alle funksjonane av namnet blir tekne opp i namnesaka.”

Avsnitt 5: Begrepet samlevedtak må bli definert, f.eks. i veilederen.
Bestemmelsene i avsnittene 4 og 5 bør ytterligere presiseres i veilederen.

§ 10 Vedtak

Avsnitt 1: Det må presiseres hva som menes med ”offentlege organ som skal bruke namnet i tenesta eller er part i namnesaka”.

Det er kommunen, ikke vedtaksorganet, som skal sende vedtaket til lokale organisasjoner som har uttalt seg. Dette er regelen i dag, og den er ikke foreslått endret i forarbeidene til det endrete regelverket. Er denne foreslåtte endringen tilsiktet?

Avsnitt 3: Vi er kjent med at Regionrådet Nordhordland i sin høringsuttalelse foreslår at den instansen som gjør vedtaket, også skal ha ansvaret for den oppfølgende meldingstjenesten. Vi støtter ikke dette forslaget, og ønsker at gjeldende regler opprettholdes. Kartverket har fra 2004 redusert sitt regionale apparat ved at vi ikke lenger har fylkeskartkontor i alle fylker. Kommunene har, i større grad enn Kartverket, den lokalkunnskapen som skal til. Jf. høringsuttalelsen fra GeoForum.

Regionrådet for Nordhordland foreslår videre at regelen om meldeplikt til SSR flyttes fra § 15 til § 10 fordi den er en del av effektueringen av vedtaket. Vi foreslår isteden en tilføyelse i første avsnitt første setning i § 10: ”.... og til Sentralt stadnamnregister, sjå § 15.”

§ 11 Klage

I vårt standard vedtaksbrev har Kartverket følgende formulering: ”Eventuell klage skal sendes via kommunen til Statens kartverk ....., som er det organet som har fastsatt skrivemåten.” Formuleringen ”via kommunen” ble tatt inn fordi vi mente det er hensiktsmessig at kommunen ”samler opp” og dermed er orientert om de klagenes som kommer inn. Dette har vi god erfaring med. Vi foreslår derfor følgende formulering i andre avsnitt, første setning: ”Klage skal sendast via kommunen til det organet som har fastsett skrivemåten”.

§ 12 Klagenemnda

Avsnitt 2: Dette ser litt rart ut: "...ein kunnig i samisk språk og ein som er *særleg* (vår utheving) kunnig i kvensk."

Avsnitt 4: Her brukes "nestleiar". Hvem er det?

§ 14 Stadnamnkonsulenttenesta

Formuleringen "kvart universitetsområde; Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø" foreslås erstattet med "knytte til universiteta i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø".

"Universitetsområde" er ikke noe entydig begrep. Dessuten har Norge nå også universitet i Stavanger og på Ås.

§ 15 Sentralt stadnamnregister

Regionrådet for Nordhordland har i sin høringsuttalelse kommet med et forslag til formulering av § 15. Vi er enig i mye av det de foreslår. Med bakgrunn i eksisterende regel og Regionrådets forslag, foreslår vi følgende:

"Registeret skal innehalde opplysningar om alle stadnamn som har fått skrivemåten vedteken etter lova. I tillegg skal registeret innehalde flest mogleg av andre stadnamn som er godkjende og bruka i offentleg samanheng etter gamalt regelverk.

For alle namna skal registeret ha opplysningar om:

- a) skrivemåte av namnet
- b) status for skrivemåten (vedteken, godkjent, avslått mm.)
- c) språk eller språkform (norsk, kvensk, nord-, lule- eller sørsamisk)
- d) objekttype (grend, gard, bruk, veg, vatn, elv, nes osv.)
- e) om det finst fleire namn i same språkform for same namneobjekt, kva for namn som er mest vanleg brukt der ein har kunnskap om det
- f) referanse til eit nasjonalt brukt koordinatsystem
- g) administrativ tilhørsel (kommunenummer)

For vedtekne namn skal registeret i tillegg ha følgjande opplysningar:

- h) kven som har gjort vedtaket og vedtaksdato
- i) identitetsnummer i det sentrale eigeomsregisteret (GAB/matrikkelen) for namn som også skal brukast i dette registeret

For namn med status godkjent skal i tillegg registrerast

- j) kvar for offentleg bruk (t.d. kart, skilt) namnet er henta frå og publiseringsår eller tilsvarande

Statens kartverk er registerstyresmakt og skal syte for at opplysningane er allment tilgjengelege. Statens kartverk er ansvarleg for å utarbeide dei standardane og rutinane som skal nyttast ved rapportering til registeret. For vedtak som også skal brukast i GAB/matrikkelen, skal Statens kartverk syte for oppdatering mellom dei to registera."

Regionrådet for Nordhordland foreslår at SSR, for å oppfylle målet med loven, bør ha en lydfil med den nedarvede uttalen av navna. Vi er enige i at dette vil være et nyttig supplement til dagens registeropplysninger, men mener at dette ikke bør utvikles som en del av SSR.

Kompetansen på dette og på å finne informanter som kan lese inn lokal, nedarvet uttale, ligger i navnekonsulent-/universitets-/høyskolemiljøene og i kommunene, mer enn i Kartverket. SSR kan isteden utvides med et datafelt hvor det legges en adresse (lenke) til en lydbase etablert av de nevnte miljøene, eller til en kommunal kart-nettside. Forutsetningen for at dette skal fungere, er at etablering og utvikling skjer etter samme standard.

Andre endringer

Kartverket er kjent med at navnekonsulenttjenesten i sin høringsuttalelse foreslår en ny status ”tilråd” i SSR. Vi støtter ikke dette forslaget, men foreslår isteden en ny paragraf

§ ..... Val mellom godkjente skrivemåtar

Når eit namn ikkje er behandla etter reglane i lov om stadnamn, og to eller fleire skrivemåtar av namnet på same språk er i offentleg bruk og er registrert i Sentralt stadnamregister (SSR) som godkjende skrivemåtar, bør ein i offentleg bruk velje den skrivemåten som er brukt på namneiningsplassen i SSR.

Videre foreslår vi en presisering til § 7 Gjenopptaking i loven:

§ ..... Gjenopptaking

Vedtaksorganet avgjer om ei sak skal takast opp att. Det gjeld òg saker som hav vore behandla i klagenemnda. Avslag på gjenopptaking kan påklagast til klagenemnda. Vedtaksorganet avgjer om saka skal ut på høyring.

STATENS KARTVERK

Notat

Emne: **Hørings svar til veileder til forskrift om skrivemåten m.m. av stadnamn**
Til: **Kultur- og kirke departementet**
Fra: **Statens kartverk v/Anne Svanevik**
Dato: **15. mai 2006**

Kopi til: **Navnerådet, navneansvarlige, Navnekonsulent tjenestene, Språkrådet, GeoForum**

Hørings svar fra Statens kartverk til Utkast til rettleiing til forskrift om skrivemåten m.m. av stadnamn

Generelt:

Kartverket foreslår at veilederen omgjøres og utvides betraktelig ved at departementets merknader i Ot.prp. nr. 42 til de enkelte lovparagrafene tas inn i veilederen. Jf. at merknadene til dagens lovparagrafer har vært svært nyttige i saksbehandlingen, og at merknadene er tatt med i rundskrivene som denne veilederen skal erstatte.

Punktene i veilederen bør i størst mulig grad illustreres med konkrete eksempler.

Veilederen bør legges ut på Kulturdepartementets nettside, med bruk av lenker til nødvendig tilleggsinformasjon som ikke er en del av selve veilederen. Se f.eks. under punkt 4 nedenfor. Vi antar at intensjonen er at veilederen skal kunne revideres noe hyppigere og enklere enn lov og forskrift. Dermed bør den offisielle versjonen til enhver tid være tilgjengelig på KKD's nettside, med utskriftsmulighet som pdf-fil. Jf. at Miljøverndepartementet har lagt ut veilederen til plan- og bygningsloven på sin nettside, og planlegger det samme for en veileder i adressering, som er under arbeid.

Regelverkene for adressering og stedsnavn griper mye inn i hverandre. Vi ønsker derfor at de ansvarlige departementene KKD og MD samarbeider om et mest mulig felles informasjonsopplegg her, f.eks. ved utlegging av informasjon på nettsidene.

Det kan nevnes håndboka Adresser og stadnamn Del 2, utgitt av Kommuneforlaget i 1993 (forfatter Botolv Helleland) planlegges revidert. Vårt ønske er at KKD involverer seg i dette som en del av informasjonsarbeidet i forbindelse med revisjonen av lov om stadnamn.

Disposisjonen i veilederen bør endres ved at nåværende punkt **3 Om saksbehandlingen** kommer først. Nåværende punkt **1 Ordforklaringar og definisjonar** bør flyttes til slutt i veilederen.

1. Ordforklaringar og definisjonar (flyttes til slutt)

<i>Gjeldande rettskriving</i>	Definisjonen rettes til "den rettskrivinga som til kvar tid gjeld og som ein finn i godkjende ordlistar – alle tillatne former
<i>Hovudform</i>	Bør tas ut da skillet mellom "hovudform" og "sideform" i praksis er opphevet, iallfall i bokmål med rettskrivingen som trådte i kraft 01.07.2005. Bør erstattes med "tillaten form".
<i>Intervokalisk konsonant</i>	Definisjonen rettes til: "konsonant mellom to vokalar".
<i>Jamvektsord</i>	I parantesen skal det stå: (f. eks. hag(g)a, håg(g)å)
<i>Midlandsmål</i>	Rettes til: "dialektar midt i Sør-Noreg,---."
<i>Namn på grend</i>	kan rettes til <i>Grendenamn</i>
<i>Nasjonale samleformer</i>	Unødvendig definisjon, begrepet er ikke brukt i lov eller forskrift. Vi savner definisjon av <i>samlevedtak</i> . Forslag til definisjon: "vedtak på ei gruppe naturnamn eller namneledd i naturnamn i ein kommune der det tidlegare er gjort vedtak på tilsvarende namn eller namneledd".
<i>Sideform</i>	Bør tas ut, jf. ovenfor.

2. Om skrivemåten av stadnamn – nokre presiseringar

Se vårt høringssvar til høringsutkastet til forskriften. Vi foreslår at flere av bestemmelsene der flyttes til veilederen.

Vi foreslår å stryke "- nokre spesifikasjonar." i første og andre linje.

ii. Bøyingsverk.

Eintal

"mens midlandsmåla kan bruke -e" i siste linje strykes (dette er feil).

Fleirtal

I siste linje legges til: "mens midlandsmåla kan bruke -e."

iii. Lydverk

I den første parantesen i det andre avsnittet skal det stå: "(Furumyra, Fyrimyra)".

I den neste parantesen i samme avsnitt skal det stå: "(hag(g)an, håg(g)ån, stug(g)u, ståg(g)å)."

3. Om saksbehandlinga (flyttes til kap. 1 i veilederen)

Vi foreslår annen rekkefølge: a) Saksgangen i namnesaker, b) Om behandlinga av samansette stadnamn og c) Om bruksnamn som skal vere del av ei offisiell adresse.

Vi begrunner dette forslaget med at saksgangen er viktigst å få greie på i de fleste tilfellene. Bruksnavn som del av offisiell adresse er spesialtilfeller som kan nevnes til slutt.

c) Saksgangen i stadnamnsaker (foreslås som punkt a))

Vi foreslår at bestemmelsene avsnittene 4 og 5 i § 9 i forskriftsutkastet presiseres nærmere her i veilederen. Gjennom eksempel på en konkret saksgang bør det vises hvordan navnekonsulenttjenesten skal samordne vedtaksprosedyren slik at skrivemåten i primærfunksjonen blir vedtatt først. Det bør inn en regel om at vedtaksorganet (ev. navnekonsulenttjenesten, se Ot.prp. s. 34 andre ledd) skal opplyse om hvilken funksjon som er primærfunksjonen.

I tillegg til bestemmelsene om samlevedtak, som nå er kommet inn forskriftsutkastet § 9 siste ledd, foreslår vi at det blir åpnet for at tilrådinger og høringsuttalelser kan legges fram til avgjørelse på fellesmøter når partene er enige om at det er mest hensiktsmessig. Liksom for samlevedtak, må avgjørelser på fellesmøter avgrenses til saker som gjelder naturnavn og umatrikulerte seternavn.

Vi foreslår at hele innholdet i avsnitt I.3 i Rundskriv V 13/92 tas inn som forklaring på hvilke navn kommunen skal fastsette skrivemåten for. Vi har erfaring for at det stadig kommer spørsmål om dette. Det har også vært usikkerhet om hvilket organ som er vedtaksmyndighet for bygder; kommunen eller Kartverket. Er vår tolkning rett når vi mener det er Kartverket?

Tredje avsnitt endres til: "Statens kartverk gjer vedtak på alle andre namn, medrekna..."

"Saksgangen vil normalt sjå slik ut:" endres til: "Saksgangen vil til vanleg sjå slik ut:"

Her bør det komme beskrivelse av to saksganger, der konkrete navnesaker gjennomgås:

Forslag:

- ett eksempel på en sak der kommunen er vedtaksorgan (f.eks. navnsetting av ny veg i et boligfelt), og der regelen om navnets primærfunksjon kommer inn
- ett eksempel på en sak om skrivemåten av et nedarvet bruksnavn, der Kartverket er vedtaksorgan
- ett eksempel på en sak om skrivemåten av et naturnavn, der Kartverket er vedtaksorgan
- ett eksempel på en sak der et annet statlig organ bestemmer navnet, men Kartverket er vedtaksorgan for skrivemåten (f.eks. navn på ny tunnel bygget av Vegvesenet)

Vi forutsetter at det er saksgangen når Kartverket er vedtaksorgan som beskrives her.

ii. Endres til: "Vedtaksorganet sender saka med høyringsfrist til kommunen, som gjer saka kjend for alle partar som har rett til å uttale seg, og fastset høyringsfrist for desse." Slik beskrives saksgangen i Ot.prp. nr. 42 kap. 7.2

iii. "saman med si eiga fråsegn" strykes. Dette har ikke vært praksis til nå og er heller ikke foreslått i forarbeidene til endret regelverk.

v. Endres til: "Vedtaksorganet fastset skrivemåten og sender melding om vedtaket til vedkomande kommune og andre mottakarar, jf. forskrifta § 10 første ledd, saman med opplysningar om klagerett og klagefrist for dei som har klagerett. Kommunen sender meldinga vidare til lokale organisasjonar som har uttalt seg i saka. Kommunen skal sende melding vidare til eigar/festar om vedtak om skrivemåten av bruksnamn, og om gardsnamn i saker der skrivemåten av gardsnamnet skal vere retningsgivande for skrivemåten av bruksnamnet. Elles syter kommunen for kunngjering på høveleg måte."

vi. Endres til: "Eventuelle klager på vedtak skal sendast til vedtaksorganet via kommunen. Saka startar da på nytt. Saksgangen ved klagesaker er den same som ved første gongs behandling. Dersom..."

vii. Endres til: "Klagenemnda gjer vedtak og sender melding til m. a. kommunen og vedtaksorganet."

a) Om behandlinga av samansette stadnamn (foreslås som punkt b))

Regelen ”Det same skal gjelde for bruksnamn når eit laust tillegg for retning, storleik o.l. ikkje er del av den nedervde lokale uttalen” bør illustreres med eksempler.

Siste linje endres til: (Skuggetunnelen/Skuggen tunnel).

b) Om bruksnamn som skal vere del av ei offisiell adresse (foreslås som punkt c))
Tillegg til siste linje: ”..., også når bruksnamnet inngår som del av ei offisiell adresse.”

4. Oversikt over sentrale instansar i stadnamnarbeidet

Vi foreslår å erstatte hele denne delen med lenker til hjemmesidene til Statens kartverk og Navnekonsulenttjenesten. Der finnes oppdaterte adresser.